

TABULKA 58 | Přehled aktivit pro žáky 1. ročníku střední školy – podíl škol (v %)

Aktivity nabízené žákům 1. ročníku SŠ	Podíl
Adaptační, seznamovací a zážitkové kurzy	81,8
Individuální konzultace pro žáky (zákonně zástupce)	75,1
Mimoškolní aktivity, kroužky	59,1
Prohlídka školy	80,1
Společné projekty	30,9
Vstupní srovnávací testy	30,9

Adaptace žáků na prostředí střední školy byla nejčastěji podporována formou seznamovacích (adaptačních) kurzů a prohlídkou školy – seznámením s prostředím. Adaptační kurzy častěji uskutečňují gymnázia (téměř 94 % škol) než střední odborné školy (75 % škol). Obdobný rozdíl byl zaznamenán i v předcházejícím školním roce. Stejně tak přetrvává rozdíl v nabídce mimoškolních aktivit a kroužků, které nabízelo přibližně 70 % gymnázií, ale jen 49 % středních odborných škol.

Z inspekčních zjištění vyplývá, že školy vnímají adaptační kurzy především jako nástroj podpory pro utváření třídních kolektivů – a tím i jako součást prevence rizikového chování. Menší pozornost však věnují utváření efektivních studijních návyků žáků, a to nejen při jejich příchodu ze základní školy nebo přijetí k nástavbovému studiu, ale i v průběhu studia. Osvojení strategií učení přitom spolu s tvořivým a logickým myšlením, schopností řešit problémy a zodpovědností patří k oblastem, ve kterých jen minimum středních škol hodnotí žáky jako dobře připravené na vzdělávání ve střední škole. Problémem je to zejména u žáků středních odborných škol, jejichž připravenost je ve výše jmenovaných oblastech minimální.

TABULKA 59 | Připravenost žáků ZŠ na vzdělávání ve střední škole – podíl škol (v %)

Oblasti, ve kterých jsou žáci v ZŠ dobře připraveni ke střednímu vzdělávání	Podíl – G	Podíl – SOV
Komunikace	57,1	46,6
Samostatnost	30,2	16,5
Základní orientace v životních situacích	54,0	45,6
Osvojené strategie učení	14,3	3,9
Tvořivé a logické myšlení	14,3	4,9
Schopnost řešení problémů	15,9	5,8
Spolupráce a respekt k práci druhých	34,9	19,4
Zodpovědnost	20,6	6,8
Tolerance a ohleduplnost	54,0	22,3
Pozitivní chování a jednání	61,9	39,8
Uplatňování osvojených vědomostí a dovedností	27,0	15,5
V žádné z uvedených	6,3	14,6

Neúspěšnost v prvním ročníku přispívá k vysokému podílu žáků opouštějících střední odborné vzdělávání předčasně (před jeho úspěšným ukončením). V přijímání žáků s ohledem na jejich studijní předpoklady a v jejich adaptaci mají střední odborné školy významnou příležitost ke zlepšení. Předpokladem je volba vhodné strategie, která dle podmínek školy účelně reaguje na hlavní oblasti, které negativně adaptaci žáků ovlivňují.